

Tanelin juhlaa Savitaipaleella 2020

Tänä vuonna vietetään Savitaipaleen kuulun miehen, D.E.D.Europaeuksen syntymän 200-vuotisjuhlaa. Vuonna 1820 syntynyt (k. 1884), tavallisesti *Taneli*, oli legendaarinen mies jo eläessään. Hän uppoutui työhönsä intohimoisesti, itseään säästelemättä. Hän pisti itsensä likoon niiden aatteiden ja asioiden puolesta, jotka koki tärkeiksi -ja niitä asioita oli paljon!

Europaeus teki suurimman työnsä seitsemällä runonkeruumatkallaan, löytäen monia aiemmin tuntemattomia runoja ja runoalueita, mm. Inkerin Kullervo-runoineen ja rikkaine naislaulun perinteineen. Europaeus innoitti myös sisarpuolensa Charlotta Europaeuksen keruutyöhön ja näin Charlotalta tuli ensimmäinen naispuolinen runonkerääjä.

Taneli oli myös mm. suuri suomen kielen ja sorrettujen puolustaja, hän käänsi ensimmäisen geometrian kirjan, kokosi ruotsalais-suomalaisen sekä Lönnrotin apuna myös venäläis-suomalaisen sanakirjan saadakseen ”rahvaalle” sivistystä ja oppikirjoja suomen kielellä. Hän kehitti käännöstöiden ohessa uusia sanoja, mm. *eduskunta*, *tasa-arvo*, *virkaavalt*, *omistusliite*, *kertosäe* ja monta muuta.

Taneli puolusti eläinten oikeuksia, harjoitti arkeologiaa ja toimi sanomalehtimiehenä, perustaen mm. Suometar-lehden.

- Nykytermein – *Europaeus oli oikea multitaskaaja!*

Juhlavuonna on esillä Europaeuksen elämä eri kanteilta, luen-
tojen, musiikin, runon keruun ja näytelmän muodossa. Koulu-
laisille on räätälöity oma Taneli-konsertti ja valtaapitävät, pari
vuotta sitten valitut Savitaipaleen Charlotta ja Taneli järjestä-
vät oman runo- ja tarinailtapäivänsä Europaeus-museolla ja
Olkolan Kartanossa – *Tanelin lapsuudenkodissa*.

Tanelin kirjoituspöytä Europaeus-museolla

Savitaipalelaisten oma "Kalevala" -200 runoa Savitaipaleelta

Tanelin ja Charlotan toimien innoittamana Savitaipaleelta kerätään 200 paikallisten kirjoittamaa runoa kirjaksi, joka ilmestyy painosta vuodenvaihteessa.

Savitaipalelainen monitoimimies Ismo Tuhkalainen on kirjoittanut näytelmän Europaeuksesta ja se nähdään Europaeuksen koulun auditoriossa 4.-6.12.2020.

Kesällä on luvassa konsertteja ja saapa Europaeus myös oman näköisnuken lasten esityksiä varten, nukketaitelijan Emma-Jussila Schermanin taiteilemana. Europaeus-museo on avoinna heinäkuussa Olkkolan Kartanon pihapiirissä ja heinäkuussa kartanon emäntä on luvannut lanseerata myös oman Europaeus menun!

Peruskoulu sekä seurakuntatalon viereinen aukio on nimetty Europaeuksen mukaan ja aukion laidassa komeilee kuvanveistäjä Viljo Savikurjen suunnittelema Europaeus-muistomerkki. Muistomerkkiin on kaiverrettu Kalevalan yksi Kullervo-runo, joka kuvaa hyvin Europaeusta:

*Kotihinsa muut menevät / majoillensa matkoavat /
Mull' on korvessa kotini / kankahalla kartanoni
Tuulessa tulisijani / satehessa saunan löyly*
Kalevalan runosta 34 - Kullervo

Jos haluat perehtyä seikkaperäisesti Tanelin henkilökuvaan, elämään ja aikaansaannoksiin, lainaa kirjastosta kirja "D.E.D.Europaeus – suurmies vai kummajainen" SKS 1988.

Vuoden päätösjuhlassa 6.12.2020 jaetaan myös ensimmäiset Savitaipaleen Charlotta ja Savitaipaleen Taneli –palkinnot ansiomituneille paikkakuntalaisille.

Europaeus-juhlavuosi on esillä myös liikuntatalon viereisellä valotaululla ja vuoden logo komeilee kaikissa vuoden tapahtumailmoituksissa. Ulkoasun niihin on suunnitellut nuori savitaipalelainen opiskelija ja yrittäjä Joel Hietala.

Europaeus-museo
Olkkolan kartanon pihapiirissä

Europaeus-muistomerkki
seurakuntakeskuksen vieressä
Europaeus-aukiolla

Tapahtumia vuoden varrelta

Tammikuu:

Kulttuuriosuuskunta Uulun räätälöimä *Taneli-konsertti* koulu-
laisille siirtyi sairaustapahtuman vuoksi myöhemmäksi, vaihto-
ehtoina joko *toukokuu tai syyskuu*.

Paikallislehti *Länsi-Saimaan Sanomien* 70-vuotisjuhlavuosi 2020
alkaa myös - *Europaeus* huomioidaan mm. *Europaeus200*-
palstalla, johon lukijat ja *tapahtumajärjestäjät voivat laittaa*
juttuja ja kuvia ennen&jälkeen tapahtuman. Juhlalehti ilmestyy
syksyllä, jossa FM Mikko *Europaeuksen* katsaus *Europaeuksen* elämään ja tekoihin.

* **200 runoa Savitaipaleelta –kirjan** kokoaminen alkaa Charlotta *Europaeuksen* tyyliin. Suomi100-
vuonna kerättiin 100 runoa Savitaipaleelta -teos. Nyt laitetaan paremmaksi ja tuplataan määrä.
Kirjaan on tarkoitus tulla erityisesti nuorten runoja ja kuvitusta. Runot kerää ex-Charlotta Terttu
Kultanen ja painatus- ja myyntityöstä vastaa Kotiseutuyhdistys. Lähetä oma runosi:
teelkoo@gmail.com

Helmikuu:

* **Kalevalan päivä , karkauspäivänä 29.2.** – luennoitsija FM, kansanperinteen tutkija *Mikko*

Europaeus teemana "**Kaksiainen**" – *Europaeuksen* innoittama
sana, joka ME:n mukaan kuvatkoon luennon kahta aihetta, suku-
laista ja alan miestä "kaksiaine" taustoineen. Mikko esittää myös
juhlassa kuultavat kaksi sävelmää, toinen näistä on tunnettu *Eu-*
ropaeuksen tallentama ja uudelleen sovitettu kansansävelmä,
toinen juhlakalulle omistettu kantaesitys Indo-*Europaeus-*
Africanus. Lisäksi **ohjelmassa** on Kantelettaren runoja (karkaus-
päivä huomioiden) Runoset-ryhmältä ja konkkarunoja Juhani
Loukkolalta sekä musiikkia ja Rajan Nuorten kansantanssiryhmä
K'eiku! Esillä on myös Kalevala-peittoja ja runoruutuja. Vapaa
pääsy. Kahvi alkaa klo 14, juhla klo 14.30.

Mikko *Europaeus* kantaesittää oman sävellyksensä 29.2.

Maaliskuu

- Lappeenrantalaiselta Nukketeatteri Kareluksen nukketaitelijalta Emma Jussila-Schermanilta
tilattu **Europaeus-nukke** valmistuu. Nukke pääsee kertomaan tarinoita mm. varhaiskasvatuksen ja
alakoulun väelle. Sijointipaikka kirjastossa.

Huhtikuu:

- *Kansalaisopiston lausuntapiirin kevätmatineassa* Kantelettaren runoja

Touko-kesäkuu

15.5.(1884) *Europaeuksen* kuolinpäivä (kukkalaitte *Europaeus*-patsaalle).
Kanslianeuvos Ilkka Huovion *Europaeus*-aiheinen romaani julki.

Heinäkuu:

- **Europaeus-museo** avoinna
- **Charlotan ja Tanelin iltapäivä su 5.7.** Olkkolan Kartanossa, musiikkia, runoja – historian harrastaja **Markku Kivistö** kertoo Europaeuksen aikakauden asioista. Olkkolan kartanossa *Europaeuksen aikaan –menu.*
- **Sapassi-viikolla 12.7.2020 Europaeuksen ajan musiikin konsertti** kirkossa/Lahden Sinfoniaorkesterin tuubisti *Harri Lidsle* ja muusikkoystävät
- **Hakamäki-päivä 26.7.** – **Juha Nirkko** Kansanrunousarkistosta esitelmöimässä
- Kansantaidenäyttelyn yhteydessä pikkutapahtuma (Gellaria).

Tanelin ja Charlotan iltapäivää vietetään Olkkolan Kartanossa 5.7.

Marras-Joulukuu

- * 1.12.1820 Europaeuksen syntymäpäivä – kukkalaite Europaeuksen patsaalle. (4.12. 1884 Europaeuksen maalliset jäännökset haudataan Helsinkiin)
- * Ismo Tuhkalaisen kirjoittama **Europaeus-näytelmän ensi-ilta ja näytökset 4.-6.12.**

6.12.2020 Europaeus-juhla itsenäisyyspäivänä

- Jaossa myös ensi kertaa *Savitaipaleen Charlotta ja Savitaipaleen Taneli -palkinnot*
- SKS:n tutkija kertoo Europaeuksesta (FT, SKS:n kehittämispäällikkö *Jukka Saarinen*)
- * musiikkia, runoja ym.

Ohjelma päivittyy kevään ja kesän kuluessa!

* **Seuraa tapahtumia kunnan nettisivuilta ja fb-sivuilta!** *

Kysy lisää kulttuuritoimistosta, p. 040 500 1853,
helena.hjerppe@savitaipale.fi

